

Kitaaba Daani'el - Lakkoofsa Torbaatamii-Saddeet

Afran Ciiguu Awwaaluu Sana Beeksisuu: Seenaa keessatti Wal-fakkaataa Fincilaa Adventiizimii Laawodiiqiyaan keessaa

Jeff Pippenger
2024-02-11

Seenaa warra Amoorotaa yeroo dheekkamsi Waaqayyoo Adventizimii Laa'oodiqeeyaa irratti raawwatamu fakkeenyaaf hojii irra oolfama. Obboleettiin Waayit yeroo Waaqayyo adabbii Isaa ittiin raawwatu guyyoota dhumaa keessatti yeroo dhibba afurtamii afur kuma jechuunis 144,000 chaappaa godhaman sana, akkuma yeroo Waaqayyo dheekkamsa Isaa warra Amoorotaa irratti fideetti ta'uu adda baafti. Isheen akkana jetti: “Sabni” warra Amoorotaa “waaqeffannaa waaqolii tolfamoo fi malaammaltummaan isaa irraa kan ka'e beekamaa ta'us, xooffoo hammina isaanii amma iyyuu hin guutne ture... Uumaan gara laafessa sun hammin isaanii dhaloota afraffaatti obsaan baachuu fedhii qaba ture. Sana booddee, yoo fooyya'iinsi tokkollee hin mul'anne, murtiin Isaa isaan irratti bu'uu qaba ture. Sirrii dogoggora hin qabneen Infiiniitiin sun amma illee saboota hundumaa wajjin galmee ni qabaata. Osoo araari Isaa waamicha qalbii jijjiirranaatiin dhihaachaa jiruu, galmeen kun banuu isaa ni itti fufa; garuu yeroo lakkoofsonni hamma murtaa'e tokko, isa Waaqayyo qopheesse sana ga'an, tajaajilli dheekkamsa Isaa ni jalqaba. Galmeen ni cufama. Obsi Waaqummaa ni dhaabata.”

Obboleettiin Waayit tajaajila dheekkamsa Waaqayyoo kan Adventizimii Laa'oodiqeeyaa irratti raawwatamu, yeroo fakkeenya Hisqi'el waa'ee chaappaa namoota dhibba afurtamii afur kuma afurtama afur kaa'amuu ibsu keessatti, yakki isaanii guutamee xooffoon yakkaa isaanii yeroo guututti akka jalqabu ifatti walqabsiisti; xooffoon sunis dhaloota afraffaatti guutuu isaa ga'a. Odeeffannoon kun hundinuu haala mul'ata boqonnaa saddeetiin jalqabee, jibbinsa guguddaa afur walitti fufee dabalaa deeman agarsiisu sana keessatti dhihaateera.

Innis akkana naan jedhe, Yaa ilma namaa, amma ija kee gara karaa kaabaatti ol kaasi. Kanaaf anis ija koo gara karaa kaabaatti ol kaase; kunoo, gara kaabaatti balbala iddoo aarsaatti seensa keessatti fakkii hinaaffaa kana ture. Innis amma illee naan jedhe, Yaa ilma namaa, waan isaan hojjetan ni argitaa? jibbisiisa guguddaa mana Israa'el asitti hojjetan kana, akka ani iddoo qulqulluu koo irraa fagoo deemuu qabuuf? garuu ammallee deebi'i, jibbisiisa kana caalaa guguddaa ni argita. Innis gara balbala oobdii na geesse; yeroo ani ilaale, kunoo, dallaa keessatti qaawwa tokko ture. Ergasii inni naan jedhe, Yaa ilma namaa, amma dallaa keessa qoti; yeroo ani dallaa keessa qote, kunoo, balbala tokko ture. Innis naan jedhe, Seeni, jibbisiisa hamaa isaan asitti hojjetan ilaali. Kanaaf ani seenee arge; kunoo, bifawwan wantoota lafa irra munyuuqan hundumaa, bineensota jibbisiisoo, waaqolii tolfamoo mana Israa'el hundumaa, naannoo hundatti dallaa irratti fakkeeffamanii turan. Fuuldura isaanii immoo maanguddoota mana Israa'el keessaa namoonni torbaatamni dhaabbatanii turan; gidduu isaanii keessatti immoo Yaazaaniyaa ilmi Shaafaan dhaabatee ture; namni hundinuu qodaa ixaanaa isaa harka

isaa keessaa qaba ture; duumessi furrii ixaanaa guddaan ol ba'a ture. Ergasii inni naan jedhe, Yaa ilma namaa, maanguddoonni mana Israa'el dukkana keessatti, tokkoon tokkoon isaanii kutaa fakkii isaa keessatti, waan hojjetan ni argitee? isaan akkana jedhuutii, Gooftaan nu hin argu; Gooftaan lafa dhiiseera. Innis ammoo naan jedhe, Ammallee deebi'i, jibbisiisa isaan hojjetan kana caalaa guguddaa ni argita. Ergasii inni gara balbala karra mana Gooftaa isa gara kaabaatti fuulleffateetti na geesse; kunoo, dubartoonni Taammuuzif booyyaa achi taa'anii turan.

Inni immoo, Ati kana argitee? Yaa ilma namaa, deebi'ii ilaali; kana irra iyyuu wantoota jibbisiisoo caalan ni argita, jedhe. Innis gara oobdii keessaa mana Waaqayyoo na geesse; kunoo, karra mana qulqullummaa Waaqayyoo duratti, gidduu balbala fuulduraa fi iddoo aarsaatti, namoonni shantamii shanitti dhi'aatan turan; dugdi isaanii gara mana qulqullummaa Waaqayyoo garagalee ture, fuulli isaanii immoo gara ba'a aduutti garagalee ture; isaanis gara ba'a aduutti qorraaqaaf sagadan. Innis naan jedhe, Ati kana argitee, yaa ilma namaa? Manni Yihudaa wantoota jibbisiisoo isaan asitti hojjetan hojjechuun isaanii waan salphaa dhaa? Isaan biyya hammina guutaniiru; deebi'aniis ana aarfachuuf na kakaasaniiru; kunoo, damee funyaan isaanii dura kaa'u. Kanaafuu anis dheekkamsaan nan hojjedha; iji koo hin mararamu, aniis hin araaramu; yommuu sagalee guddaadhaan gurra koo keessatti iyyan iyyatan iyyuu ani isaan hin dhaga'u. Hisqi'el 8:5–18.

Hisqi'eel akka jalqaba xureeffannaa fakkii hinaaffaa balbala seensa iddoo aarsaa irratti dhaabamuu argutti erga isaaf mul'ifamee booddee, fakkii hinaaffaichaa caalaa xureeffannoowwan isa caalan akka isaaf mul'ifaman itti himame. Xureeffannaan lammaffaan kutaalee iccitii ta'aniin bakka buufama; achittis hoggantoonni, jechuunis maanguddoonni, ixaanaan kadhannaa isaanii bakka buusanii dhi'eessaa jiru; akkasumas, Waaqayyoo lafa dhiisee deemeera, innis isaan hin argu jedhaniis labsaa jiru. Garuu Hisqi'eel xureeffannoowwan kanneen caalan illee akka argu itti himame.

Jibbii sadaffaan “dubartoonni Tammuuzif boo'an” jedhamuun bakka buufama; garuu sana caalaatti jibbisiisaan tokko iyyuu ni jira, jechuunis jibbii afuraffaan hooggansa namoota digdamii shan ta'an, duuba isaanii gara mana qulqullummaa deebisatanii aduu waaqeffatan ni agarsiisa.

Abboommiin afraffaa keessatti labsiin akkana jedhu ni kennama: “jaarsoliin durii” “lafa jeequmsa guutaniiru, deebi'aniis na aarsuu dhaan dheekkamsaaf na kakaasaniiru; kunoo, damee funyaan isaanii bira kaa'u.” “Guyyaan kaka'umsa” jedhu guyyaa tajaajilli dheekkamsa Waaqayyoo itti jalqabuudha; akkuma Israa'el durii irratti ta'e sana, yeroo isaan ergaa Iyyaasuu fi Kaaleb waa'ee Biyya Abdachiifamte dubbatan didanitti. Ergaa chaappessu diduun yeroo xoofoon cubbuu Yersaalem guutamu mallatteessa. Iyyaasuu fi Kaaleb garee xiqqoo sana bakka bu'u; isaan warra amanamoo muraasa, kanneen xuraa'ummaawwan mana waldaa keessa jiranii fi biyya keessa jiraniif boo'anii iyyanidha.

Ergasii Musee fi Aroon fuula isaanii irratti kufan utuu waldaa gumii ilmaan Israa'el hundumaa duratti jiranii. Iyaasuun ilmi Nuunii fi Kaaleb ilmi Yefunees, warra biyya sana basaasanii keessaa ta'an, uffata isaanii tarsiisan; isaanis waldaa ilmaan Israa'el hundumaatti dubbatan, jechuunis, “Biyyi nu keessa dabarree basaasne sun biyya baay'ee gaarii dha. Yoo Waaqayyoo

nutti gammade, inni biyya kana keessa nu galcha, nuufis ni kenna; isheen biyya aannanii fi dammi keessaa yaa'u dha. Isin garuu Waaqayyotti hin fincilinaa; namoota biyya sanaas hin sodaatinaa; isaan nyaata keenya ta'u; eegumsi isaanii isaan irraa badeera, Waaqayyos nu wajjin jira; kanaafuu isaan hin sodaatinaa.” Garuu waldaan hundinuu isaan dhagaadhaan ukkaamsuudhaaf murteesse. Ulfinni Waaqayyoo dunkaana walga'ii keessatti ilmaan Israa'el hundumaa duratti mul'ate. Waaqayyos Museedhaan akkana jedhe, “Uummanni kun hamma yoomitti na tuffata? Mallattoolee ani gidduu isaanii keessatti argisiise hundumaa keessatti iyyuu, hamma yoomitti natti hin amanan? Ani dha'icha dhukkuba daddarbaa isaanitti nan buusa, dhaalas isaan irraa nan kutadha; si irraa garuu saba isaan caalaa guddaa fi jabaadha nan godha.” Lakkoobsa 14:5–12.

“kaka'umsi” jechuun Lakkoobsa keessatti finciltootaan dhalate, akkasumas Hisqi'el keessatti mul'atu, finciltoonni “mallattoolee” isaanii keessatti mul'atan beekuu diduu isaanii irratti hundaa'a. “Mallattooleen” yeroo Museetti didaman, “mallattoolee” humni Waaqayyoo seenaa Millerota keessatti mul'achuu isaa fakkeenyan agarsiisan turan. Israa'el durii seenaa isaanii isa hundee ta'e keessatti “mallattoolee” mul'ina humna Isaa diduudhaan Waaqayyoon kakaasan. Yeroo chaappaa namoota kuma dhibba afurtamii afur keessatti, Israa'el ammayyaas seenaa hundee isa mallattoo ta'uu qabu sana, kan deebisanii seenaa Iyyannaa Halkan Walakkaa kan guyyoota dhumaa keessatti irra deebi'ame “beekuu” isaanii dandeessisu, ni dida (duubatti ni garagalta).

Waaqayyoo warra finciltootaaf mul'achuu irra deddeebiin humna Waaqayyoo akka argan ni eeyyama; sababiin isaas, mul'achuun humna Waaqayyoo irra deddeebiin sana rooba boodaa qofa utuu hin ta'in, dhugaa isaan warra dhugaa jaallatan keessaa ta'anii utuu jiraatanii isaan oolchu ture sana ture.

የሕዝቅኤል ስምንት ውስጥ የተገለጹት አራቱ ርኩሶች የላኦዲቅያ አድጌንቴዝም አራቱ ትውልዶች ምልክቶች መሆናቸው በመጨረሻዎቹ ቀኖች በይሁዳ ነገድ አንበሳ የሚፈታ መልእክት ክፍል ነው። የመጀመሪያው ትውልድ በ1863 ዓ.ም. በተነሳው ዓመፅ ተጀመረ፤ ከዚያም ሃያ አምስት ዓመታት በኋላ፣ በ1888 ዓ.ም.፣ የሁለተኛውን ትውልድ መጀመሪያ በሚያመለክት የስውር ክፍሎች ምልክት የተለየው ዓመፅ መጣ። ከዚያ ሠላሳ አንድ ዓመታት በኋላ፣ በ1919 ዓ.ም.፣ በW. W. Prescott የተጻፈው The Doctrine of Christ ተብሎ የተሰየመው መጽሐፍ መታተሙ፣ ሕዝቅኤል ሴቶች ለታሙዝ ሲያለቅሱ ብሎ የወከለውን ሦስተኛውን ትውልድ መጀመሪያ አመለከተ። ከዚያ በኋላ ሠላሳ ስምንት ዓመታት በ1957 ዓ.ም.፣ Questions on Doctrine የተሰኘው መጽሐፍ በታተመበት ጊዜ፣ አራተኛው ትውልድ መጣ፤ ይህም ዓመፀኞች ከምሥራቅ የሚነሳውን የማተም መልእክት የሚቃወሙበትን ለፀሐይ የሚሰግዱበትን ጊዜ ይለያል።

Nuti fincila jalqaba Laa'odiiqiyaa Adevantizimii lammaffaa, fincila isaa kan Walgahii Waliigalaa Miniyaapoolis bara 1888tti dhufe, irratti yaada kennuu jalqabna. Jibbisiisota Hisqi'eel keessaa afran hundinuu Yerusaalem keessatti akka raawwataman yaadachuun barbaachisaa dha; gartokkeen isaanii seenaa adeemsifamaa fincila akka bakka bu'an iyyuu, yeroo hundumaa fincila magaalaa keessa uumamu san kan guyyaa dhumaa keessatti Laa'odiiqiyaa Adevantizimii bakka bu'u irratti dubbatama.

"Akkuma mallattoowwan badiisa Yerusaalem keessaa tokkootti, Kiristoos akkana jedhee ture, 'Raajonni sobaa baay'een ni ka'u, namoota baay'ees ni gowwoomsu.' Raajonni sobaa dhugumatti ni ka'an; ummata ni gowwoomsan; namoota baay'eessas gara gammoojjiitti

Ergaan 1888 isa, ergaa Lawodiiqeyaa ture; inni waamicha dhumaa saba duraan filatame, yeroo sana keessa darbuuf jiranii ture.

“Ergaan A. T. Jones fi E. J. Waggoner nuuf kenname sun ergaa Waaqayyoo gara waldaa Laa’oodiikiyaatti ergamee dha; namni dhugaa amana jedhee of dubbatu kamiyyuu ta’ee, garuu ifa Waaqayyoo kenne sana warra kaaniif hin calaqqisiisne, wayyoo isaaf haa ta’u.” The 1888 Materials, 1053.

Ergaan 1888 bakka bu’uun ergaa sanaa, yeroo gamoowwan gurguddoon Magaalaa New York Fulbaana 11, 2001 irratti buqqaafamanii gatamanitti, dhugaa ba’umsi qajeelaan waldaa Laa’odiiqiyaatiif kennamuu akka qabu adda baase; dhugaa ba’umsi qajeelaan sunis ergaa Islaamaa eegee sadaffaa ti; innis yeroo saba duubatti deebi’e tokko irratti afuufametti, akka loltoota humna qabeessaatti jireenyatti isaan deebisuuf humna qaba.

“Dhuga-baatuun sirrii ta’e waldoota keenyaafii dhaabbilee keenyaaf baatamuu qaba, warra rafanii jiran dammaqsuudhaaf.”

“Yommuu dubbii Gooftaa amanamee fi abboomametti, guddinni tasgabbaa’an ni ta’a. Amma immoo hanqina keenya guddaa haa ilaallu. Gooftaan hamma inni lafee goggogaa ta’e keessa jireenya afuufutti nu fayyadamuu hin danda’u. Jechoota dubbataman nan dhaga’e: ‘Sochii gadi fageenyaa Hafuura Waaqayyoo garaa namaa irratti godhu malee, dhiibbaa isaa jireenya kennu sana malee, dhugaan qubee du’aa taati.’” Review and Herald, November 18, 1902.

1888 jechuun dhaloota lammaffaa Adveentizimii jalqabuu agarsiisa; garuu akkasumas sarara raajii isa guyyoota dhumaa wajjin wal-simu ni kenna. Fulbaana 11, 2001 irratti, Waaqayyoo saba haleellaan Islaamaa bineensa lafaa irratti raawwate raajii raawwatame ta’uu fudhachuuf filatan gara daandiiwwan durii deebi’an geggeesse. Sabni Waaqayyoo gara faayaawwan William Miller deebi’uu fi dhugaawwan hundee ta’an irratti barsiifamuu qabu turan; isaanis raawwatamuu Iyyoowwan isa jalqabaa fi isa lammaffaa kan of keessatti hammatan ture; kunis yeroo sana dhufaatii Iyyoowaa isa sadaffaa hundeesse. Namoonni sun yeroo daandiiwwan durii sanaatti deebi’an, qulqullina gabateewwan lama Habakuuq arguutti geggeeffaman.

Fincila bara 1863 Habqquuqiin gabatee lamaa irratti taasifame, kanneen faaya Miilarii ta’anii fi akkasumas bu’uura Adveentizimii ta’an, fincila Fulbaana 11, 2001 irra deebi’amee mul’ise fakkeesse; yeroo sanattis hoggantoonni Adveentizimii Laa’odiiqeyaa faaya Miilarii jabeessanii dhaabbachuuf yookaan isaan diduuf carraa argataniiru. Dhaloonni afran Adveentizimii, kan Hisqi’eel boqonnaa saddeet keessatti bakka bu’an hundinuu, fincila Adveentizimii Laa’odiiqeyaa kan Fulbaana 11, 2001 irrattis bakka bu’u.

Nuyi isa itti aanutti dhaloota lammaffaa Adveentizimii Laa’odiiqeyaa adda baasuu keenya ni itti fufna.

“Waaqayyoo nama jaalalawwan dhugaa bara baraa hammachuu danda’an qabaatee uume. Jaalalawwan kun qulqulluu fi qajeelaa ta’anii eegamuu qabu turan; wanta lafarraa ta’e hundarraa bilisa ta’anii. Garuu namoonni bara baraa yaada isaanii keessaa dhabaniiru. Waaqayyoo, Alfaa fi Oomeegaa, jalqabaa fi dhumaa, Inni carraa lubbuu hundumaa harka Isaa

keessatti qabu, dagatameera. Namoonni beekumsa keessatti jajjaboo akka ta'an ofitti yaadani, ilaalcha Waaqayyoo keessatti gara sadarkaa isa gadi aanaa ta'etti of buusaniiru.”

“Sammuun yaada namaa lafa qofa irratti xiyyeeffateera. Bakka mallattoo waaqummaa mul'isuutti, inni mallattoo namummaa mul'isa. Kutaa keessaa isaa keessatti fakkeenyonni lafa irraa ta'an ni mul'atu. Gochoonni salphisoon bara Noh keessatti babal'atan, kan jiraattota bara sanaa abdii fayyinaa keessaa alatti kaa'an, har'as ni mul'atu.” Signs of the Times, December 18, 1901.